

Aan de gemeenteraad

Op 10 november 2025 stelde de heer Tim de Haan, namens de fractie van D66, ons schriftelijke vragen over de verkiezingen.

Inleidend wordt gesteld:

De fractie van D66 heeft kennisgenomen van berichtgeving waaruit blijkt dat de gemeente Rotterdam op de verkiezingsavond een voorlopige uitslag aan het ANP heeft doorgegeven die gebaseerd was op 84 procent van de getelde stemmen, maar werd gepresenteerd als een uitslag omgerekend naar 100 procent. Deze werkwijze heeft, volgens de Kiesraad, geleid tot verwarring en wantrouwen onder kiezers.

D66 vindt transparantie in het verkiezingsproces van groot belang. Een goed en zorgvuldig verloop van de verkiezingsavond is essentieel om het vertrouwen van inwoners in de democratische processen te behouden.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Waarom heeft de gemeente ervoor gekozen om het voorlopige telresultaat van 84 procent van de stemmen om te rekenen naar 100 procent, in plaats van het daadwerkelijke percentage van de getelde stemmen te communiceren?

Antwoord:

Voorop staat dat Rotterdam altijd streeft naar een transparant en ordentelijk verloop van de verkiezingen.

Rotterdam kiest ervoor om voorlopige telresultaten te presenteren alsof 100% van de stemmen is geteld, om een consistent beeld te geven van de uitslag per partij. Daarin zijn wij overigens niet uniek, ook bij andere (grote) gemeenten wordt deze methode al jaren gehanteerd.

Dit heeft een paar redenen:

1. Vergelijkbaarheid

Als je 84% van de stemmen hebt geteld en die percentages direct communiceert, lijkt het alsof partijen minder stemmen hebben dan ze uiteindelijk krijgen. Door om te rekenen naar 100%, kun je een uitslag tonen die qua verhoudingen dichter bij het eindresultaat ligt. Daarbij is de ANP-tool niet ingericht op het invoeren van minder dan 100% van de stemmen.

2. Voorkomen van misinterpretatie

Veel mensen zien een percentage en denken dat het definitief is. Als je zegt "Partij X heeft 30%", terwijl dat eigenlijk 30% van 84% is, kan dat verwarrend zijn. Door te normaliseren naar 100%, geven we een duidelijker beeld van de verhoudingen.

3. Communicatiepraktijk

Het is een gangbare methode bij verkiezingen om voorlopige uitslagen te presenteren alsof alle stemmen zijn meegeteld, met de duidelijke vermelding dat het om een **voorlopige uitslag** gaat.

4. Tijdigheid

Wij zijn ons ervan bewust dat onze inwoners geïnteresseerd zijn in de uitkomst van de verkiezing, na de presentatie van de exitpolls. Wanneer we wachten tot alle bijna 300.000 stemmen zijn geteld, is het ver na middernacht. Afgelopen verkiezing was het laatste stembureau rond 03:00 uur pas klaar met de eerste telling van de stemmen.

In aanvulling hierop, we werken statistisch gezien altijd zeer zorgvuldig en communiceren niet 'zomaar' een voorlopige uitslag; de afwijkingen per partij zijn maximaal 1% geweest. Los van de mogelijke verschuiving van 1% in percentages, heeft dit op landelijk niveau geen verschillen in zetels veroorzaakt. Deze methodiek levert in benadering nog steeds een betrouwbare voorspelling op ten opzichte van de definitieve telling.

Vraag 2:

Op wiens besluit is het gebaseerd dat de uitslag op de verkiezingsavond, terwijl slechts 84% van de stemmen was geteld, werd gepresenteerd als een uitslag op basis van 100%?

Antwoord:

De werkwijze is al jaren goed gebruik, niet alleen in Rotterdam, maar ook in andere (grote) gemeenten. Dit is altijd gebeurd in nauwe afstemming met de burgemeester als bestuurlijk opdrachtgever voor de organisatie en uitvoering van alle verkiezingen die in Rotterdam gehouden worden.

Vraag 3:

Was de Kiesraad vooraf op de hoogte van deze werkwijze, en zo ja, wat was het oordeel daarover? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

De Kiesraad weet dat dit de gangbare werkwijze is en heeft ons voor deze verkiezing geen oordeel daarover gegeven.

Vraag 4:

Op welke manier is de informatie over de voorlopige uitslag gedeeld met het ANP en de NOS, en is daarbij expliciet vermeld dat het om een omrekening ging?

Antwoord:

De voorlopige uitslag is via de standaard ANP-tool gedeeld, zoals gebruikelijk bij alle gemeenten. Hierbij willen we nogmaals benadrukken dat de ANP-tool niet ingericht is op het invoeren van minder dan 100% van de stemmen. Wij hebben hierbij niet expliciet gemeld dat het een omrekening betrof.

Historisch gezien is het niet gebruikelijk om aan het ANP expliciet te melden dat de voorlopige uitslag een extrapolatie betreft. Een voorlopige uitslag impliceert al dat deze gebaseerd is op een deel van de telling en dat er mogelijk telfouten bij de snelle telling kunnen optreden.

Vraag 5:

Welke lessen trekt het college uit deze gang van zaken met het oog op toekomstige verkiezingen?

Antwoord:

De werkwijze is consistent toegepast bij eerdere verkiezingen, waarbij kleine verschillen tussen voorlopige en definitieve uitslagen zelden tot vragen of onrust bij burgers of gebruikers van de gegevens hebben geleid.

Maar tijden veranderen en het college ziet dat meer transparantie over de voorlopige uitslag cruciaal is om misverstanden te voorkomen. Een belangrijke les is dat we duidelijker moeten communiceren over de basis van de voorlopige uitslag, inclusief het percentage getelde stemmen en de reden voor extrapolatie.

Vraag 6:

Hoe gaat de gemeente borgen dat in de toekomst alleen volledig transparante en controleerbare cijfers worden gedeeld, zodat misverstanden bij kiezers worden voorkomen?

Antwoord:

Tijdens de actualiteitenraad op 27 november jl. heb ik u toegezegd duidelijker te communiceren over de voorlopige uitslag. Wij zullen communiceren dat de getelde stemmen op dat moment om een percentage van het aantal totale stemmen gaat. En dat er dus nog wijzigingen kunnen komen in het aantal stemmen als 100% geteld is.

Vraag 7:

Is het college bereid om de communicatieprocedures rond verkiezingsuitslagen te evalueren en verbeteringen door te voeren, bijvoorbeeld in samenwerking met de Kiesraad en het ANP?

Antwoord:

Ja, het college is bereid om te evalueren hoe de communicatie over voorlopige uitslagen transparanter kan.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

C.J. Schouten